

Čo vieme o jednotlivých príslušníkoch rodu Pokorných

PhDr. Bedřich Pokorný

Profesor na gymnáziách v Písku, Německom /Havlíčkovom/ Brodě a v Prahe-Karlíne. Riaditeľ gymnázia v Bratislave v r. 1919-38.

Narodený 22.10.1875 v Nekmíři. Zomrel 3.4.1957 v Bratislave.

Kmotrom pri krste mu bol Josef Ullman s manželkou /Bližšie pozri Památní knihu školy Nekmíř/.

Podľa spomienok mojej mamy, Jarmily Štetinovej, narodenie dedečka Bedřicha Pokorného sa odohrávalo v kuchyni v budove školy, kde bol aj učiteľský byt. Miestnosť bola vyhriata kuchynským sporákom a preto sa tu stala udalosť, o ktorej sa chcem zmieniť. Bedřich Pokorný sa narodil bez známok života. Pôrodná baba, ktorá tam v tom čase nesmela chýbať, vložila novorodenca do rúry na pečenie. Nevie, aká to bola dlhá doba, ale chlapec sa prebral k životu, ktorý potom trval skoro 82 rokov. Novorodenec musel byť veľmi slabé dieťa, lebo v jeho krstnom liste je uvedený dátum narodenia a dátum krstu, ten istý deň, 22. október 1877. Zrejme mali rodičia obavu, že chlapec zomrie a preto ho ešte v deň narodenia pokrstili. Krst sa uskutočnil vo Všerubech, dedine vzdialenej asi 6 kilometrov od Nekmíře.

Stredoškolské štúdium – meštianka v Rokycanoch, gymnázium v Plzni.

Po maturite na reálke v Plzni, odchádza študovať do Prahy. Stáva sa poslucháčom Filozofickej fakulty Univerzity Karlovej, špecializácia Dejepis – Zemepis a Filozofia. Pri bádani v Mestskom archíve v Plzni, dostala sa mi do rúk „Výroční správa c.k. českého státního vyššího gymnasia v Plzni za školský rok 1895/1896“, z roku kedy Bedřich Pokorný maturoval. V tejto správe sú uvedené mená všetkých maturantov, či budú títo ďalej pokračovať v štúdiu, alebo nastúpia do zamestnania. Pri mene Bedřich Pokorný na strane 61 je napísané budúce povolanie maturanta - právo. Jeho dcéry Vlasta a Jarmila o tomto štúdiu, alebo prípadnej snahe tieto vedy študovať, nemali žiadne znalosti. Zrejme tu došlo k omylu, resp. škola nedala správnu informáciu tlačiarňi.

Na obdobie jeho pražských štúdií spomína dcéra Jarmila takto: Mladý Bedřich Pokorný, ako väčšina študentov z nemajetných rodín, mal z domu k dispozícii len veľmi skromné finančné prostriedky potrebné na živobytie. Zistil, že v istom pražskom konvikte, dávajú zadarmo polievku chudákovi a študentom. Začal tam tiež chodiť. Po rokoch, na to spomínal so slova-

mi: „Chodila tam taková pakáží!“ V tom čase neexistovali vysokoškolské internáty a študentské menzy, ako to poznáme dnes.

Na fakulte so záujmom navštevoval prednášky T.G.Masaryka, neskoršieho prvého prezidenta Československej republiky. Jeho názory a postoje, mali veľký vplyv na celkový rozvoj osobnosti mladého Bedřicha Pokorného. Prijal Masarykove zásady týkajúce sa morálky a tolerancie nielen v rodine, ale všeobecne vo verejnom živote, kde česťnosť a slušnosť z jeho strany, vždy prevládala. Bol prísny, ale nikdy som od žiadneho z jeho bývalých študentov nepočul, že by sa bol zachoval k niekomu z nich hrubo, podozrievavo, alebo povýšenecky. Rovnako neznášal mamón a zhrňanie majetku. Duševné bohatstvo bolo pre neho to najcennejšie. Ďalej to boli zásady týkajúce sa vlastenectva k Československej republike a úcta k jej štátnym symbolom. Osobne mám takúto skúsenosť z roku 1955. Bývali sme vtedy v Žiline. Z rozhlasu pri istej príležitosti vysielali československú štátnu hymnu. Pri počutí jej prvých tónov, dedeček vstal a o to isté požiadal aj mňa. Často som si neskôr položil otázku, koľko ľudí vo vysokých politických funkciách vtedy, ale i dnes, by toto isté urobilo v súkromí. /V máji roku 2001 boli sme s Vierkou na návšteve u Aničky a Jarečka v Zlíně. Ako vždy, keď prídeme do cudzieho mesta, zašli sme si aj tu do kníhkupectva. Dostala sa mi tam do rúk kniha Jána Minárika „Pražania Slovensku“, ktorá bola vydaná v slovenskom jazyku v Čechách. Boli to vyslovene heslovité spomienky na českých profesorov pôvodom z Prahy, ktorí pôsobili v rokoch 1918 – 1938 na slovenských školách. Dnes si už nepamätám meno toho českého profesora a miesto, kde sa to udialo, ale autor sa odvolával na spomienku istého študenta: „Keď hrali československú hymnu, profesor stál v pozore a po tvári mu tiekli slzy“. Myslím si, že tu už ďalší komentár nie je potrebný./ Roku 1981 ohlásil sa u tety Vlasty Chorvátovej jej synovec JUDr. Vladimír Lichner (bývalý študent dedečkovho gymnázia) s tým, že pripravuje so spolužiakmi maturitné stretnutie po 50-tich rokoch a pri tejto príležitosti chcú vyhotoviť malú publikáciu, kde každý z nich napíše svoje spomienky na gymnaziálne štúdium a v krátkosti opíše svoj osud za roky 1931 až 1981. Keďže v tejto publikácii nemohli chýbať životopisy ich bývalých profesorov, požiadali tetu Vlastu, aby niečo napísala o svojom otcovi, riaditeľovi gymnázia. Teta spolu s mojou mamou napísali v krátkosti životopis dedečka. Mňa tam však zaujala časť, o ktorej nikdy nikto nehovoril v rodine. A to bolo o období okupácie v rokoch 1939 až 1945. Niet sa čo čudovať. To, čo na Slovensku trvalo necelý rok, v Čechách a na Morave tie hrôzy trvali 6 rokov. Odcitujem túto časť ich spomienok na svojho otca: „Roku 1938 ako dôchodca sa vrátil B. Pokorný do Prahy, tak ako si to vždy želal. Neboli to kludné roky. II. svetová vojna, nemecká okupácia, Protektorát nim otriasli. Všetko v čo veril,

v ideáli humanity, v spravodlivosť, to všetko bolo potlačené, samostatný československý štát sa rozpadol. ...“.

Za čias Rakúsko-uhorskej monarchie študenti študujúci na vysokých školách v Čechách, robili skúšky rovnako, ako dnes. Bolo to len s tým rozdielom, že známka sa vtedy nezapisovala do indexu – výkazu o štúdiu, ale skúšajúci vystavil Vysvedčenie o skúške. Študent si musel na skúšku priniesť kolok. Dnes už nevieme z akých skutočných príčin si Bedřich Pokorný na skúšku z filozofie u profesora T.G. Masaryka kolok nepriniesol. Zrejme to boli dôvody finančné. Bolo by zaujímavé vedieť, čo si vtedy medzi sebou povedali profesor so študentom. Skončilo to však tým, že profesor Masaryk otvoril zásuvku stola, vytiahol z nej kolok a nalepil ho na Vysvedčenie o skúške.

Diplomovú prácu robil Bedřich Pokorný na tému „Karel Starší ze Žerotína a doba ve které žil“. Po skončení vysokoškolského štúdia a získaní doktorátu, nastupuje na miesto profesora gymnázia v Písku. Neskôr prichádza učiť do Nemeckého /dnes Havlíčkovho/ Brodu. V tomto období tu pôsobila – učila jeho staršia sestra Božena /riaditeľka „hospodyňské“ školy/, ktorá sa pravdepodobne určitým spôsobom pričinila, aby zmenil tzv. „štaci“ v Písku za novú v Nemeckom Brode.

Česká menšina žijúca v poslednej štvrtine 19. storočia v Jihlave, prežívala v tom čase tzv. oneskorené národné obrozenie. /Uvedený výrok som prevzal od bývalého riaditeľa múzea Vysočiny v Jihlave, pána Arnošta Kábu./ Iniciátorom a vedúcou osobnosťou pri organizovaní českých akcií v meste bol František H e j h a l , veľkostatkár a továrnik, pôvodcom zo Sedlčan. /Napriek svojmu značnému majetku, nezabúdala na rodné mesto. Pomáhal mu finančne, v miestnom sedlčanskom chráme je obraz, na ktorom je nápis, že ho venoval tunajší rodák František Hejhal žijúci v Jihlave – toľko skrátená informácia od pána Jana Proška z Kosovej Hory./

Jihlava mala v tom čase obyvateľstvo v prevažnej miere nemecké. Možno povedať, že rozhodujúce postavenie v hospodárskom, kultúrnom i školskom živote mesta mali práve jihlavskí Nemci. Česky hovoriace obyvateľstvo s veľkými ťažkosťami prenikalo, resp. presadzovalo sa v spomínaných oblastiach. Národný život, sa v tom čase v Čechách, prejavoval hrami divadelných hier českých autorov a organizovaním spoločenských posedení s tancom. V Jihlave to bolo inak, lebo budovy, kde sa takéto podujatia mohli uskutočniť, boli v rukách nemeckých majiteľov. Títo ale nemali záujem, aby dochádzalo k posilňovaniu českého národného povedomia. Preto sa skupina národne zmýšľajúcich Čechov v tomto meste rozhodla, že zorganizujú finančnú zbierku formou lotérie na stavbu Besedního domu. Prvou cenou bola vysoká finančná čiastka. Aby sa zvýšil záujem pospolitej verejnosti o spomínanú lotériu, skupina

Čechov, medzi nimi i František Hejhal nakúpila väčšie množstvo lósov. Bolo na ľubovôli každého, aký počet lósov vlastnil. Nebolo určené koľko si ich má každý z nich kúpiť. Dohodli sa, že ak niektorý z nich vyhrá 1. cenu, túto si rozdelia podľa počtu lósov, ktoré vlastní jednotlivý majiteľia.

O tom, čo bolo ďalej, napísal mi pán A. Kába vo svojom liste zo dňa 10. marca 1979:

„ ... zakladatelé Besedy zakúpili lós, který vyhrál a někteří, oslněni penězi, chtěli vytvořit akciovou společnost Besedního domu, opravdoví vlastenci byli ochotni zřici se svých podílů. Dnes Vám mohu napsat s radostí, že právě od Vašeho předka /Františka Hejhala/ vyšel návrh a on byl prvním, kdo se zřekl podílu. Jeho příkladu následovali pak všichni, až na jediného.“ Na základe týchto peňazí a ďalších finančných darov, začal sa v rokoch 1892 – 1894 stavať Besední dům. Po postavení Besedního domu, bola v jeho chodbe umiestnená mramorová tabuľa s menami zakladateľov. Na jednom z popredných miest sa nachádza meno František Hejhal, veľkostatkár a továrnik. Zrejme aj toto bol jeden z dôvodov, pre ktorý niekedy v 50-tych rokoch bola tabuľa zo steny sňatá. /Náhodným svedkom tohoto bol jeho vnuk, Ing. Vratislav Halen-Hejhal, ktorý práve do Jihlavy pricestoval, aby ju videl. Povedal mi to jeho otec pri návšteve Prahy v auguste 1961./ Beseda bola akousi baštou Čechov žijúcich v Jihlave. Roku 1910 dochádza k šarvátkam medzi českým a nemeckým obyvateľstvom mesta v dôsledku stupňujúcej sa germanizácie, ktoré vrcholia práve pri objekte Besedy. Tento dom, bol najmä do roku 1918 centrom českého kultúrneho a spoločenského života v meste. Počas existencie Československej republiky mal tento dom názov Česká beseda, bol tu hotel i reštaurácia. V roku 1948 tu nadstavili 3. poschodie a v Besede umiestnili krajskú politickú školu. V roku 1960 tu znovu umiestnili hotel a reštauráciu, ktoré ešte v lete roku 1993 boli v prevádzke. V auguste roku 2000 bol objekt mimo prevádzky a v dezolátnom stave, dnes ho obhospodaruje Zväz záhradkárov.

Ako som vyššie uviedol, v Besedním dome jihlavská česká menšina robievala tanečné zábavy, divadelné predstavenia a rôzne iné akcie, na ktoré chodievali nielen domáci, ale aj ich priaznivci zo širokého okolia. Jedného dňa, niekedy roku 1905, alebo 1906, prišiel sem na akúsi tanečnú zábavu aj mladý gymnaziálny profesor z Nemeckého Brodu, Bedřich Pokorný. Pravdepodobne išiel ešte s nejakým svojím priateľom, netušiac, že sa mu to stane osudným. Na zábave sa zoznámil s najmladšou dcérou Františka Hejhala, Ludmilou. Padli si zrejme do oka a mladý B. Pokorný začal pravidelne prichádzať do Jihlavy. Tak, ako to vtedy bývalo zvykom, chodievali spolu na vtedajšie mestské korzo, ktoré bolo na dnešnom Masarykovom námestí. Ludmiliny traja bratia, František, Karel a Oskar, sa tam zrejme taktiež pohybovali,

lebo si večer doberali sestru: „Tak co, profesor už odjel?“ Takéto a podobné reči sa viedli z ich strany pravidelne.

Istého dňa si mladí povedali, že sa zoberú. Pri jednej návšteve v rodine si mladý Bedřich do-
dal odvahy a rozhodol sa vyjadriť rodičom svojej vyvolenej. Zrejme mu to nešlo ľahko z úst
a prihodil sa mu brept, lebo povedal: „Já bych si případně Ludmilku vzal“. Otec Hejhal, ktorý
bol cholerický typ, hneď na mladého Bedřicha „vyletel“: „Proč případně, co ti vadí!“
a podobne slová bolo počuť z jeho úst. Skrátka trapas.

Hejhalovci v tom čase bývali v dome č. 20 v Křížovej ulici /aj dnes má dom toto číslo, len
vchod je zamurovaný. Samotný vstup je z ul. Úlehlovy/. Dom je veľký, dvojposchodový.
V publikácii „Jihlava – kulturně historický průvodce městem, 1996“ sa uvádza, že v dome sa
26.1.1905 narodil populárny český operetný tenorista Jára Pospíšil. /Mamina sesternica Sva-
tava Hejhalová spomínala, že jej rodičia sa s ním veľmi dobre poznali./

V tom čase bývalo zvykom, že ešte pred svadbou navštívi budúca nevesta spolu so svojou
matkou ženícha v jeho dome resp. byte. Tak sa aj stalo v tomto prípade, lebo Bedřich Pokorný
býval v podnájme v Nemeckom Brodĕ. Všetko bolo v náležitom poriadku, konverzácia zrej-
me neviazla a ako išiel čas, patrilo sa hostom aj niečo ponúknuť. Nádejný ženích vstal, vyšiel
z izby a poprosil pani domácu /bytnú/, aby im podľa dohody priniesla kávu a k tomu nejaké
pečivo alebo zákusok. Keď vošla do dverí izby ženíchova domáca s táckou v rukách, zostala
stáť, ako omráčená. Podľa jej neskoršieho vyjadrenia, mala pocit, že vošla do neznámej izby.
Nespoznávala ju preto, lebo vždy bola preplnená horami kníh. Nevedela pochopiť, kde sa
zrazu všetky tie veci uložili. Veď ani v skrinách nebolo toľko voľného miesta. Hneď po od-
chode návštevy, sa spýtala B. Pokorného, že kde všetky tie veci poukladal. On s úsmevom na
tvári odkryl perinu na posteli a pred pani domácou sa zjavili všetky knihy, ktoré predtým ví-
dala porozkladané po celej izbe.

Podľa záznamu v sobášnom liste mali Bedřich Pokorný a Ludmila Hejhalová svadbu
v najväčšom jihlavskom chráme, v chráme sv. Jakuba, 17. augusta 1908. Oddával ich nevestin
strýko, páter Bertold /vl. menom Josef Antonín Hejhal/ převor augustiánskeho rádu vo Vrch-
labí a neskôr v kláštore u sv. Tomáša na Malej Strane v Prahe. Menovaný požíval v rodine
Hejhalových veľkú vážnosť a jeho slovo, resp. názor boli dokonca rozhodujúce v prípade
manželstva tety Vlasty Chorvátovej, rodenej Pokornej. Predbieham síce udalosti, ale takúto
perličku si nie je možné nechať ujsť.

Vlasta Pokorná a Jaroslav Chorvát st. rozhodli sa vstúpiť do manželstva. Ani nie tak
u rodičov, ako skôr u priateľov a známych v Bratislave a širšieho príbuzenstva bol z toho

menší rozruch. Jaroslav Chorvát pochádzal totiž zo známej slovenskej, národne uvedomelej rodiny. Jeho otec bol povolaním učiteľ na ľudovej škole. Potiaľto bolo všetko v najlepšom poriadku. Ale kameň úrazu bol v tom, že budúca nevesta bola katolíčka a ženich evanjelik. Na Slovensku ešte aj v dnešných časoch, pri vstupe do manželstva, je otázka vierovyznania snúbencov značne rozhodujúca.

Priateľky našej babičke radili, aby si jej dcéra nebrala luterána za manžela, lebo určite to bude mať za následok, že po smrti príde do pekla. Dedečkova sestra Leopoldína /teta Poldi/ zase mala obavu, že ženich zničí Vlastičku, lebo pochádza z mnohodetného manželstva a bude chcieť mať tiež viacero detí. Bol totiž dvanástym dieťaťom svojich rodičov, po smrti matky sa jeho otec oženil ešte raz a z druhého manželstva mal ďalšie tri deti. Spolu ich bolo pätnásť. Zaujímavé na tom je ale to, že tetu Poldi si neuvedomovala, že ona sama pochádza zo štrnástich detí ...

A tak sa babička Ludmila vybrala do Prahy za strýkom Bertoldom, aby jej poradil. Strýko si ju vypočul, potom sa údajne usmial a povedal: „Nic si z toho nedělej Ludmilko, jenom když to bude hodnej člověk.“ A všetko bolo rozhodnuté! Svadba sa konala k spokojnosti oboch mladých a najmä nevestinej matky, ktorá sa už nemusela báť, že jej dcéra skončí v pekle, lebo bude manželkou luterána.

Je potrebné zmieniť sa trochu bližšie o rodine mojej babičky, manželky Bedřicha Pokorného. Všetko so všetkým súvisí a tu prichádzame k istému zvláštnemu extrému v tejto rodine, o ktorom sa skoro vôbec nehovorievalo. Spomínal som, že babička mala po svojom otcovi pochádzajúcemu zo Sedlčan, český pôvod /a on to vo svojej rodine aj tvrdo presadzoval/, napriek tomu, že jeho manželka /babičkina matka/ bola zase moravská Nemka z Třebíče. A s týmito nemeckými príbuznými, bratislavská rodina Pokorných, po vzniku ČSR roku 1918, prerušuje akékoľvek styky. Moja mama a tetu Vlasta ich nikdy nepoznali. Po roku 1945 boli ako Nemci odsunutí z republiky. Na môj popud, na jar roku 1981 sme si tam zorganizovali výlet, ktorého účastníkmi bola mama, tetu Vlasta, jej syn Jaro Chorvát a ja. Navštívili sme Pohořelice a Třebíč. Zhodou okolností v oboch mestách boli domy babičkiných starých rodičov tesne pred asanáciou.

Svadbou urobila babička väzby svojej rodiny na rodinu Pokorných. Myslím, že to stojí za to, aby som sa o niektorých trochu zmienil:

- Helena Šípková /babičkina sesternica / nar. v Telči, vydatá za univ. prof. MUDr. Jana Kabelíka, ktorý v máji 1919 bol príslušníkom čsl. vojska v hodnosti poručíka v Bratislave,

a snímal posmrtnú masku gen. M.R. Štefánika po jeho tragickej havárii lietadla. Slovenské noviny Práca v lete roku 1991 uverejnili fotografiu z roku 1968, kde Prof. Kabelík s manželkou odovzdáva starostovi Košarísk pri Brezovej pod Bradlom (rodná obec gen. Štefánika) túto posmrtnú masku pre tamojšie znovu otvorené múzeum v jeho rodnom dome. (Múzeum asi v roku 1970 v rámci „normalizácie politických pomerov“ v Československu bolo zrušené). Zakladateľ československej sérológie. Počas 2. svetovej vojny bol v emigrácii v USA. R. 1942 spolu s Tomášom Baťom ml. hľadajú v Južnej Amerike, v Patagónii, vhodné miesta pre postavenie fabrík a miest pre Čechov. Títo mali totiž byť na základe plánov A. Hitlera, po víťazstve Nemecka nad Spojencami, presídlení na Sibír, alebo do Patagónie.

Český biografický slovník XX. stol. /rok vyd. 1999, vyd. Paseka, autor Josef Tomeš a kol./ uvádza pod heslom *Kabelík Jan* /* 29.10.1891 Přerov, +14.7.1979 Brno/ nasledovné:

Český lekár, hygienik, mikrobiológ, epidemiológ a hygienik. R. 1914 promoval na českej univerzite v Prahe, kde v rokoch 1914-16 pracoval ako asistent mikrobiologického ústavu. 1916-18 prosektor a ved. bakteriologického laboratória mobilnej vojenskej epidemiologickej nemocnice v Srbsku a v Albánsku, kde r. 1917 objavil E-štádium ľudskej malárie. Do vlasti sa vrátil roku 1919 a nastúpil na patologickú anatómiu LF MU /Lekárska fakulta Masarykovej univerzity/ v Brne k E. Babákovi, kde r. 1921 habilitoval ako prvý docent mikrobiológie v Československu. 1922-39 prednosta prosektúry a štátnej diagnostickej stanice Zemskej nemocnice, v Olomouci. 1923-39 mimoriadny profesor LF MU v Brne. 1939 emigroval do Británie, 1940 do USA a odtiaľ do Brazílie, kde zostal do konca vojny. Po svojom návrate roku 1946 založil Výskumný ústav hygieny energetiky vidieka vo Veľkých Losinách, kde tiež zorganizoval pestovanie liečivých rastlín. 1946-63 prednosta Ústavu hygieny a mikrobiológie a profesor LF Univerzity Palackého v Olomouci. Autor pôvodných prác o bakteriofágu, významné sú jeho práce o chemoterapii. Hlboký záujem o problematiku liečivých rastlín, najmä skúmal antibiotiká vyšších rastlín. Zaoberal sa tiež problémami hygieny výživy,

- Leopold Sellner /1860 - ?/ admirál rakúskeho námorníctva,
- Markus Josef /1863 – 1921/ generál intendant,
- Ernst Paraviccini /1875 – 1922/ správca veľkostatku kniežat Liechtensteinovcov v Moravskom Krumlove.

Keďže sa hovorí, že to najlepšie na koniec, pridávam preto jednu genealogickú pikantériu /zistené Ing. arch. Dr. B. Máčelom z Brna/, pri vypočutí ktorej sa moji poslucháči čudne usmievajú. Dokonca moja sestra Ľudmila Klingele povedala /už dávnejšie/ svojim dcéram, aby o tom v Štuttgarte nikomu nerozprávali, lebo by mohli pripadať ľuďom smiešne. Ja to opisujem tak, ako to uviedol vo svojom liste B.Máčel a ďalší z príbuzenstva, ktorí sa zaoberali rodinou Hejhal a s ďalšími, s ňou spriaznenými rodinami.

K tomuto chcem ešte poznamenať, že v apríli 2002 dostal som od Ing. Halena /vnuka babičkinho najstaršieho brata/ určité údaje k menu Zozuli. Nositelia tohto mena v priebehu 18. storočia dostali sa do príbuzenstva s ivančickou rodinou talianskeho pôvodu menom Cravonia, neskôr pánmi farármi pri zapisovaní do matrik ponemčenej cez Krawonia na Krawany, čo bolo tiež dievčenské priezvisko matky mojej babičky, resp. prababičky. Rodina Zozuli bola pôvodom zo severného Talianska z mestečka Salino neďaleko Tarvisia. Usadila sa v Ivančiciach na Morave, ktoré boli po tridsať ročnej vojne skoro bez obyvateľstva /222 domov obývaných a 243 pustých/. Prest'ahovanie sa urobilo na popud kniežaťa Liechtensteina.

Existuje zápis z roku 1664 o kupe domu na námestí. Pôvodné meno Zozuli bolo po čase ponemčené na Coculi, Czorcul a pod. Roku 1738 jeden z potomkov, Johan Anton Zozuli kúpil dom č. 188. Tento dom mal veľkú a slávnu minulosť, lebo začiatkom 17. storočia sa v ňom nachádzala preslávená škola Jednoty bratskej, ktorá sa tešila zvláštnej priazni zemského hejtmána Karla staršieho ze Žerotína. A teraz je tu niečo veľmi zaujímavé. Vysokoškolák Bedřich Pokorný má diplomovú prácu na Karlovej univerzite v Prahe na tému *Karel starší ze Žerotína a jeho doba*. Kruh sa uzavrel. Asi mu tá manželka, moja babička bola súdená.

K tomuto celému ešte malé odbočenie. V septembri 2002 išiel som do Jihlavy dokončiť náter železnej mreže na hrobke prarodičov Hejhalovcov na tamojšom cintoríne. Cestou som sa zastavil v Ivančiciach, aby som tam našiel a prípadne si aj odfotoval domy príslušníkov rodiny Zozuli, podľa materiálov ing. Halena. Keďže dnes sú už v tomto meste názvy niektorých námestí a ulíc iné, ako sú tam uvedené, požiadal som o pomoc v miestnom múzeu. Veľmi ochotne mi sprostredkovali stretnutie s istým inžinierom, ktorý je najlepším znalcom tunajšej histórie. Stojac takto na námestí, díval sa na jednotlivé domy a polohlasne hovoril pre seba mená bývalých majiteľov domov: „... to je dům ... mého bratra, ..., tam bydlel Bacciochi, tam Krawany a ten poslední to je dům rodiny Zozuli.“ Vtedy som spozornel, veď jeden z rodu Bacciochi bol predsa švager Napoleona, Krawany – tento pán bol pradedeček mojej babičky Pokornej rodenej Hejhalovej a nakoniec tí Zozulí. Tí všetci prišli z Talianska, bývali pri sebe na námestí a patrili k popredným mešťanom mesta Ivančice. Skutočne náhoda mi pomohla

rozlúštiť pre mňa dlhoročnú záhadu, o ktorej som ešte kedysi dávno v Žiline počul z úst babičky, neskôr od Ing. arch Máčela z Brna (manžela sesternice mojej mamy z babičkinej strany) a nedávala mi pokoj celé roky. Ale nakoľko táto záležitosť je podľa mňa zaujímavá a dotýka sa aj rodu Pokorných, dovoľm si napísať aj o tom niekoľko nasledujúcich riadkov. V každom prípade chcem vopred upozorniť, že bohužiaľ tu už nepôjde o pokrvné príbuzenstvo, ale to je nakoniec jasné z nasledujúceho textu.

V rodokmeni Krawany (pôvodne Cravonia), zo strany mojej babičky, sa nachádza meno Terezie Anna Zozuli (* Ivančice) nemecky písaná Czoczul, prípadne Czorczuli. (Táto sa vydala za istého Františka Czernofského. Z manželstva sa im narodili deti, týmto deťom ďalšie deti. Čiže vnučka Františka a Terezie Czernofsky sa vydala za Karla Krawany, ktorý bol prapradedeček babičky Pokornej rod. Hejhalovej.) Brat vyššie spomínanej Terezie Martin Czorczuli mal vo svojom manželstve syna, ktorý sa oženil s Marii Missbach(ovou). Po jeho smrti sa vdova vydala ešte raz a vzala si za manžela Emmanuela Bacciochi z Ivančic. Dotýčný bol pokrvným príbuzným Felixa Pascala Bacciochi, ktorý mal za manželku Elise Bonaparte, sestru Napoleona. (Toľkoto sú moje vedomosti.)

Vlastivědný věstník moravský roč. 50, 1988, čís. 3, strana 303 priniesol článok p. Adolfa B. Krála *Měl Napoleon příbuzné i na Moravě?*, z ktorého vyberám a uvádzam to najdôležitejšie: „... U potomkov rodiny Zozuli – rodina Uhrová a Vávrová – sa ešte v 80. rokoch XX. storočia tradovalo, že Napoleon pri svojom ťažení cez Moravu (Poznámka M.Š.: zrejme roku 1805, pred bitkou pri Slavkove, alebo po nej? Ja viem len toľko, že cestou na slavkovské bojisko bol ubytovaný na fare v Pohořeliciach.) bol ubytovaný na zámku v Moravskom Krumlove. Vediac, že má v Ivančiciach príbuzenstvo, poslal za Em. Baciochim vtedajším starostom, svojho švagra maršála Joachima Murata, manžela Napoleonovej sestry Karolíny a v rokoch 1808-1815 kráľa neapolského. Napoleon požiadal Bacciochiho, aby za ním prišiel do Moravského Krumlova. Na znak vážnosti tohto pozvania mu Murat odovzdal svoje hodinky s vyrytými iniciálkami J.M. Tieto hodinky boli údajne v rodine Vávrovej uschované až do 2. svetovej vojny, potom boli pravdepodobne predané. Na dokončenie celého príbehu už len toľko, že Bacciochi ako verný poddaný rakúskeho cisára odmietol ísť na stretnutie s francúzskym cisárom. Odkázal mu, že ak sa s ním chce Napoleon stretnúť, nech príde za ním do Ivančic. Stretnutie sa teda neuskutočnilo. Sám autor v poslednej vete svojho článku píše: *I když je možná tento příběh jen pouhou fabulací, historická fakta o dvou členech rodu Bacciochi v Ivančicích jsou historicky doložena.*

Ale znova sa vráťme k manželom Bedřichovi a Ludmile Pokorným. Po svadbe roku 1908 žili vo vtedajšom Nemeckom Brode, dnes Havlíčkovom Brode. Tu sa im 1. júna 1909 narodila

dcéra Vlasta a 24. júla 1912 v Prahe-Karlíne dcéra Jarmila, ktorá bola mojou mamou. Dedeček v tom čase učil na karlínskej reálke, ale bývali na Vinohradoch. Pri spomienkach na svojich rodičov, moja mama len jediný raz mi povedala, že počas pražského pobytu babička čakala ešte tretie dieťa. S dedečkom boli v Uhříněvsi /pri Prahe/. Nevieam, či to bolo na letnom byte /v tom čase takýto pobyt bol v móde/, alebo inak. To už dnes nie je podstatné. Istého dňa boli spolu na prechádzke a babička o niečo zakopla a spadla. Následkom toho potratila. Mama spomínala, že to dieťaťko bol chlapec.

Každé dieťa, keď je malé, veľmi túži niečo vlastniť. Moja mama a teta Vlasta spomínali, že túžbou malého Bedřicha Pokorného bolo mať leva. Asi mu ako malému dieťaťu staršie deti ubližovali a on si želal mať ochrancu, lebo od malička bol slabšej telesnej konštrukcie. Deti a dospievajúca mládež nemajú radi intelektuálne typy a podľa fotografií z mladších rokov, on taký bol. Moja mama dávala jeho slabšiu telesnú konštrukciu do súvislosti s udalosťou pri jeho narodení, o ktorej som už predtým písal. Na druhej strane vďaka jeho slabšej telesnej konštrukcii, nemusel narukovať k vojsku a dokonca počas 1. svetovej vojny /trošku aj za pomoci protekcie/ nebol odvedený.

Až po rokoch som pochopil, prečo nám deťom babička L. Pokorná, nechcela dovoliť hrať sa aj tie najjednoduchšie a najnevinnejšie detské hry s kartami. Vždy to boli reči: „Karty, to jsou čertovy obrázky“, alebo „Budou z vás karbaníci, prohajdalákáte si majetek a podobne“. Pravdepodobne mala vždy pred očami svojho staršieho brata Oskara, prípadne na jej myslenie veľmi negatívne zapôsobila udalosť, ktorú nasledovne uvádzam.

Počas pražského pobytu, každú nedeľu babička obliekla svoje dve dcéry, Vlastu a Jarmilu do sviatočných šiat a spolu s dedečkom išli na návštevu k jeho otcovi Martinovi Pokornému, ktorý taktiež býval v Prahe na Vinohradoch. Bol vtedy už druhý raz ženatý, a to s pani Bakovou. Prichádzali tam tiež ďalší synovia Martina P. Pokiaľ sa ženy spolu rozprávali v jednej izbe, v druhej, mužská časť rodiny Pokorných hrala karty. Bolo to „... jenom o pár krejcarů“, ako spomínala moja mama. Ale bratia vždy obohrali nášho dedečka o peniaze vložené do hry. B.P. bol z toho asi tiež niekedy nešťastný, ale o to väčšia veselosť vládla medzi jeho bratmi, že ho zase „vobraly“. A tu bude asi pravá príčina tej nevraživosti mojej babičky voči hrám v karty. Zrejme nevedela psychicky preniesť tú „pohanu“ z prehier svojho manžela a smiech jeho bratov, ktorí mali radosť z výhier, považovala za výsmech. Ten, kto ju nepoznal, by tomu nechcel uveriť. Ale ona nemala žiadny zmysel pre humor. Všetko brala vždy moc vážne. Z rozprávania mojej babičky a mamy viem, že ich rodina žila celkove dosť skromne, aj vtedy, keď sa im viedlo dobre najmä koncom 1. ČSR v Bratislave. Tým financministrom bola babič-

ka. Napriek tomu, že pochádzala z rodiny, kde nikdy nepoznali nedostatok, bola vždy veľmi sporovlivá. Pravdepodobne sa tu v značnej miere odzrkadlil jej niekoľkoročný pobyt v kláštornej škole v Hostinnom, v Podkrkonoší. Sama na toto obdobie málo spomínala. Len občas povedala, že aj medzi členkami rádu boli robené rozdiely podľa toho, aký a koľko majetku priniesli do daru kláštora. Na základe toho im potom boli určené povinnosti a funkcie v kláštore.

Ďalším dôvodom pre vyššie spomínanú sporovlivosť, boli nesprávne investované peniaze, ktoré dostala babička ako veno pri svadbe. Sama mi raz o tom rozprávala toto:

„Dedeček, Bedřich Pokorný, krátko po svadbe presvedčil babičku, aby peniaze – veno, ktoré dostala od rodičov, investovali do nákupu cenných papierov. Radil im v tom istý bankový úradník, právnik, ktorý sa vyznal v takýchto záležitostiach. Spolu kupovali cenné papiere. Jedného dňa došlo na burze k veľkému poklesu akcií, čím sa následne stali ich cenné papiere úplne bezcennými. Milý právnik sa zastrelil a dedeček s babičkou zostali bez peňazí.“ Babička údajne vtedy povedala svojmu manželovi, že týmto momentom preberá riadenie domácnosti po finančnej stránke ona a s tým, že čo nerozvážne stratili, musia pre svoje deti znova nadobudnúť.

V tom čase, keď sa ocitli v spomínanej finančnej mizérii, požičali si určitý finančný obnos od babičkinho brata Karla Hejhala. Menovaný mal dobre prosperujúci obchod s koloniálnym tovarom v Prahe. Jeho manželka, teta Muc, toho náležite využívala a narobila mu neskôr také dlhy, že ich nakoniec vyplatil predajom obchodu a jedinečnej zbierky známok. Ale to už bolo za Československej republiky. Spomínaná pôžička sa odohrala ešte za monarchie. Súrodenci sa vtedy dohodli, že požičaný finančný obnos, bude naraz vrátený jednou sumou v určitej časovej lehote. Babička, podľa jej slov, tvrdo šetrila. Za každú cenu chcela dodržať slovo. Keď prišiel deň splatnosti pôžičky, zobrala celý ušetrený finančný obnos a odišla ho vrátiť bratovi. Karel Hejhal peniaze s úsmevom prijal, otočil sa k manželke a povedal jej: „Muc, tady máš kapesné!“ A podal peniaze manželke. Na tú vetu, babička do smrti nevedela zabudnúť. Hoci tohoto brata mala veľmi rada, vždy povedala, že sa jej ani nespýtal, či náhodou ona tie peniaze predsa len nepotrebuje.

Vrátim sa ešte k tej sporovlivosti babičky. Táto jej vlastnosť bola niekedy až nepríjemná. Mama rozprávala, že dedečkov brat Vojtěch, počas jeho pobytu v Bratislave, si z nej práve pre túto jej vlastnosť robil žarty: „Nač šetříš Ludmilko, vždyť i tak to jednou bude všechno naše!“ Viem si veľmi dobre predstaviť všetky tie pocity mojej babičky, keď počula slová svojho ľavicovo orientovaného švagra. Ale vraciam sa ešte k tej jej sporovlivosti. Dnes, po

rokoch to odsudzujem nie len u nej samotnej, ale tiež u jej dcér, ktoré sa proti tomu nevedeli postaviť v čase, keď už mali svoje rodiny. Babička sa týmto spôsobom snažila zasahovať do rodinného života svojich dcér. Oni sa zase tomu nebránili, lebo chceli „klid v rodině“. O to väčší odpor vznikal u jej vnúčat a „oheň bol na streche“.

V dôsledku úsporných opatrení v rodine, začal byť aj dedeček Pokorný sporovlivejší, resp. opatrný na možnosť vzniku neplánovaných výdavkov z rodinného rozpočtu. Z tohto obdobia sa traduje jeden jeho výrok týkajúci sa zdravotného stavu jeho svokry /tchyně/, keď prišla na návštevu do Bratislavy. Mala totiž astmu v pokročilom štádiu a preto pomerne dosť často a veľa kašľala. Dedeček dal vtedy otázku svojej manželke: „Lúďo, snad nám ta babička tady nezemře?“ Darmo aj za 1. republiky bola smrť drahý žart pre pozostalých.

Ale, aby som nebol tak veľmi kritický len k mojej babičke. Musím ešte spomenúť výrok 2. manželky Martina Pokorného, p. Bakovej. Táto hovorievala: „Dobráček, žebráček!“

Najkrajšie roky svojho života prežili B. Pokorný, jeho manželka Ludmila s dcérami Vlastou a Jarmilou v rokoch 1919-1938 na Slovensku, v Bratislave.

Zlá finančná situácia rodiny už pred I. svetovou vojnou a najmä počas nej, motivovala Bedřicha Pokorného, aby hľadal riešenie. Po vzniku Československej republiky 28. októbra 1918 jedným z prvých opatrení vlády bolo vydanie výzvy pre štátnych zamestnancov -- polícia, spoje /pošty/, školstvo, vojsko, železnice a pod., aby sa hlásili pracovať na Slovensku. Na Slovensku chýbali ľudia, ktorí by boli schopní nahradiť v spomínaných profesiách Maďarov, prípadne títo odmietali prehlásiť lojalitu k Československej republike. Takýto bol prípad profesorského zboru z Banskej akadémie, ktorá mala sídlo v Banskej Štiavnici. Dnes sa táto škola nachádza v maďarskom meste Šoproň.

Dedeček si podal žiadosť, aby mohol pôsobiť v školstve na Slovensku. Profesori karlínskeho gymnázia, kde vtedy pôsobil, sa ho s neskrývaným prekvapením pýtali: „Pane kolego, vy chcete odejít z Prahy na Slovensko?“ Zrejme tým, že si podal žiadosť medzi prvými, bol menovaný riaditeľom gymnázia v Bratislave na Grosslingovej ulici. Je dosť pravdepodobné, že post riaditeľa, dostal aj preto, že išli o ňom dobré referencie už z predchádzajúceho pôsobiska v Prahe. Samotný dedeček bol údajne touto ponukou veľmi prekvapený.

Trochu tu odbočím od témy. Veľmi často sa z radov bývalých ľudí a ich sympatizantov ozývajú hlasy, že na Slovensko boli posielaní učitelia za trest, resp. snaha takýchto ľudí bola si len dobre zarobiť a pod. Isteže, aj takéto prípady sa vyskytli. Ale vo väčšine prípadov to boli ľudia, ktorí tu odvedli kus dobrej práce a dobre pripravili novú, mladú slovenskú inteligenciu, aby po nich, po roku 1938 mohli prevziať tie miesta, ktoré museli Česi po vzniku Slo-

venského štátu opustiť. Bol to aj prípad môjho otca a jeho priateľov, ktorí hospodársky život na Slovensku v rokoch 1939-44 držali na veľmi vysokom stupni. O tomto všetkom píšem v genealógii rodiny Štetinovcov.

Chcel by som tu odcitovať niekoľko viet z príspevku básnika Júliusa Lenka *S vďakou a úctou* z publikácie vydanéj roku 1994 pri sedemdesiatompiatom výročí vzniku slovenského gymnázia v Liptovskom Mikuláši (rok 1919). „... *Aj teraz po dlhých desaťročiach, mám pred očami tváre svojich spolužiakov a zblízka vidím svojich profesorov. Väčšinou boli Česi, v nižších triedach nás vyučovali len dvaja Slováci. ... Českí profesori vyučovali prirodzene, po česky. Prišli k nám z rôznych končín Moravy – od Uherského Brodu, od Vsetína, z Brna, z Čiech od Chocne, z Pardubic, z Prahy, od Berouna i Domazlic. Keď dostali dekréty, iste hľadali na mapách, kde ten Liptovský Svätý Mikuláš leží. No myslím si, že čoskoro si v tomto prostredí zvykli, zrástli s jeho krásami a pochopili i nás žiakov, ako my ich. A hoci sme mali predmet slovenčinu ako „československý jazyk“, pri odpovediach nežiadali od nás čo len jednu vetu alebo súvetie po česky. A nikdy, za celých osem rokov na gymnáziu som nevybadal, že by nás chceli počuť a nevyčítal som ani najmenší náznak podceňovania. Učili sme sa chvalabohu, aj českú literatúru; prirástla nám k srdcu, lebo myšlienky Máchu, Němcovej, Bezruča, Wolkra, Čapka boli aj našimi myšlienkami. Niektorí profesori s Mikulášom skutočne zrástli, naučili sa pekne po slovensky a výslovnosť niektorých z nich, napríklad prof. Macha, bola priam klasická. Profesor Jaroslav Žák bol z Prahy, zo Žižkova, čo vraví veľa, a predsa sa naučil po slovensky. ...“.* Poznámam, že na tomto gymnáziu študoval tiež môj otec Dr. Jozef Štetina a jeho dvaja mladší bratia. Profesor Žák je autorom známych kníh *„Cesta do hlubin študáckovy duše“* a *„Štúdáci a kantoři“*. Z rozprávania pána MUDr. Jaroslava Pokorného viem, že aj on bol jeho študentom na gymnáziu v Kroměříži. Mne sa stala v Bratislave príhoda, bolo to v maturitnej triede v apríli 1960. Na voľnú hodinu prišiel suplovať istý mladší profesor, keď videl u mňa knižku J. Žáka *„Cesta do ...“*, urobil mne a tým aj celej triede „kázanie“, že čítam knihu autora, ktorý zosmiešňuje učiteľské povolanie a podobne, skrátka vraj to bol buržuázny pedagóg a ja nemám čo čítať takýto druh literatúry.

15. februára 1919 prichádza B. Pokorný do Bratislavy. Ubytoval sa vo vtedajšom hoteli Dax /po roku 1948 premenovaný na hotel Kriváň/ na dnešnej Štefánikovej ul. Samotný hotel bol pri rekonštrukcii spomínanej ulice v 70-tych rokoch zbúraný. Z petržalského brehu Dunaja v tom čase vojská maďarských bolševikov ostrelovali Bratislavu. Dokonca v budove gymnázia býval ešte jeho maďarský riaditeľ spolu so svojou rodinou. Súčasťou budovy bol totiž riaditeľský byt. Mama spomínala, že táto rodina napriek svojmu odchodu do Maďarska, stále

verila, že sa sem v budúcnosti znovu vráti, ako do mesta maďarského. Spomínaný riaditeľ pri svojom odchode povedal dedečkovi: „To sa ešte uvidí, kto odtiaľto odíde!“

V lete 1919 prišla do Bratislavy z Prahy babička s deťmi. Pri vystupovaní z vlaku videli, že všade je plno vojska a kontrolujú ľudí vystupujúcich z vlaku. Babička o týchto veciach vedela od istého spolucestujúceho, ktorý jej dokonca povedal, že sa očakáva útok vojsk maďarských boľševikov na Bratislavu a preto nechcú púšťať do mesta rodiny, resp. matky s deťmi. Dotyčný muž bol Čech a keď prišli ku kontrolnému stanovišťa prehlásil, že babička je jeho žena a on si ju sem doviezol aj s deťmi, aby bola rodina pokope. Nevie, čo sa všetko ešte potom odohrávalo, ale vojaci ich pustili ďalej do mesta.

V jeseni roku 2000 bola v Čechách vydaná knižka JUDr. Miroslava Jiráka : „Svědectví jednoho života“. /Dva výtlačky tejto knihy som získal priamo z tlačiarne vďaka Milene Krejzovej, ďalšie štyri zo Zlína od MUDr. Jaroslava Pokorného/. Autor je bývalý študent dedeckovho gymnázia, jeho otec bol na tejto škole profesorom. Práve preto odcitujem z tejto knižky časť, kde opisuje ako bývali prvé rodiny profesorov po príchode do Bratislavy.

„... Bratislava tehdy čítala kolem devadesáti tisíc obyvatel a bylo to město maďarsko-německo-židovské. Slováků tam žila jen hrstka a i ti mluvili maďarsky. Nikdo z nich také nevěřil v trvalou existenci Československé republiky. Ve městě se nedostávalo volných bytů, a když jsme jako rodina následovali tatínka, museli jsme se nastěhovat do školní budovy reálného, dřívě maďarského gymnázia v Grosslingové ulici. Ubytovali jsme se ve školní knihovně plné maďarských foliantů Profesor Křížek se musel se svou rodinou ubytovat v matematickém kabinetě, profesor Šmíd v kabinetě přírodopisném – s vycpaným hranostajem a velikánským medvědem. Profesor Malý se musel spokojit s místností, kde byly transformátory, dynamo a Rumkormfova elektrika. Profesor Polívka bydlel společně s křivulemi, zkumavkami a kahanem. Pro všechny rodiny byly společné žákovské záchody a také vodovodní kohoutky s výlevkou v každém poschodí. Maminka vařila obědy i večeře na plynovém vařiči, který byl gumovou trubkou napojen na plynový hořák lampy u stropu. Žili jsme společně, ale bylo nám dobře. Nebylo hádek, škorpení nebo závisti. Všichni jsme na tom byli stejně.“

Gymnázium na Grosslingovej ul., neskôr premenované na Masarykovo I. štátne reálne gymnázium, za dedeckovej éry malo veľmi vysokú úroveň. Táto úroveň sa nedosiahla hneď, ale musela sa postupne vybudovať. U nás doma sa nikdy nerozprávalo o tom, že práve toto gymnázium bolo v Bratislave najlepšie. Povedali mi to až koncom sedemdesiatych rokov celkom cudzí ľudia, keď sa dozvedeli, že som vnuk riaditeľa Pokorného. Dlhé roky bolo jedno z mála gymnázií v oblasti západného Slovenska. Preto najmä v prvých rokoch po vzniku ČSR, ho navštevovalo pomerne veľa žiakov z vidieka. Babička mi raz rozprávala, že určitú

dobu po príchode do Bratislavy, ona sama varievala práve pre týchto študentov. Bolo to údajne bez akýchkoľvek výhod alebo nároku na odmenu pre ňu. Ešte neexistovali študentské jedálne, ako to poznáme dnes. Pán JUDr. Jirásek opisuje, ako jeho mama varila na plynovom variči, napojenom na plynovú lampu. V tejto súvislosti si spomínam, že mi kedysi babička hovorila, ako každý večer pred spaním, veľmi dôsledne kontrolovali v byte všetky plynové lampy, či z niektorej neuniká svietiplyn. Zrejme v Prahe už svietili elektrickým svetlom. Dedček poznajúc z vlastnej skúsenosti ťažkosti s ubytovaním a stravovaním študentov mal veľké zásluhy na tom, že sa v Bratislave na vtedajšej Prayovej ulici, dnes Ul. 29. augusta vybudoval v 20. rokoch I. stredoškolský internát a v roku 1927 bol jedným z tých, čo kládli základný kameň vysokoškolského internátu Lafranconi, na ktorý sa každý deň dívam z okien svojho domu asi zo vzdialenosti 100 metrov.

V archíve mesta Bratislavy je uložená „Pamätná kniha gymnázia na Grösslingovej ul.“. Pri listovaní v tejto knihe, príp. v ďalších dokladoch, kde sú uvedené menoslovy študentov, je čitateľ prekvapený tým, koľko známych osobností slovenského kultúrneho, politického a vedeckého života zo 60-tych rokov 20. storočia, študovalo na tomto gymnáziu.

Vymenujem len niekoľko študentov:

- JUDr. Gustáv **H u s á k** – prezident Československej republiky v rokoch 1975-1989
- JUDr. Anton **R a š l a** – generál vojenskej justície a prokurátor v procese s prezidentom Slovenskej republiky /1939-1945/ Dr. Jozefom Tisom
- JUDr. Vavro **H a j d u** – tajomník ministra zahraničných vecí Vladimíra Clementisa /popraveného v Slánskeho procese roku 1952/. Bol členom československých vládnych delegácií, ktoré sa zúčastňovali významných rokovaní po skončení 2. svetovej vojny (tie najhlavnejšie boli):
 - Reparačná konferencia v Paríži 1945
 - Mierová konferencia v Paríži roku 1947
 - Dunajská konferencia v Belehrade roku 1948
 - Valné zhromaždenie OSN v New Yorku roku 1950.Roku 1951 uväznený a odsúdený na doživotie. Roku 1956 bol rozsudok zrušený a prepustený z väzenia.

– JUDr. Vladimír H a l a b r í n – čsl. konzul v Záhrebe v Juhoslávii. Na žiadosť prezidenta J.B. Tita roku 1948 odvolaný. Ako dôchodca pracoval v sekretariáte predsedu Federálneho národného zhromaždenia /Alois Indra/. /Keď sa zo dva razy v kancelárii prihovoral tadial' prechádzajúcemu G. Husákovi, ako spolužiak. Husák sa zatváril, že nič nepočuje a dotyčného nepozná!/
/Poznámka: v lete roku 1963 JUDr. Rašla sprostredkoval cez JUDr. Halabrína doručenie listu JUDr. G. Husáka do Prahy vtedajšiemu prezidentovi A. Novotnému. V liste sa sťažoval /môj otec sa o tom vyjadril, že to bol nárek starej baby/, ako s ním zaobchádzali vo väzení v 50-tych rokoch – bitie a iné fyzické a psychické tresty. Súčasne však žiadal, aby bol rehabilitovaný. Nakoľko dom JUDr. Rašlu sa nachádza skoro v susedstve domu mojich rodičov, JUDr. Halabrín sa u nich zastavil cestou z návštevy od Rašlov a dal list otcovi prečítať, lebo bol v nezalepenej obálke. Mal som vtedy možnosť aj ja sám si ho prečítať. JUDr. Halbrín bol dlhoročný priateľ môjho otca, ktorý žil v Prahe. Všetky náležitosti týkajúce sa vybavovania víz pri ceste na Západ, sme robili cez jeho osobu. Musím povedať, že to robil vonkoncom nezištne.

– Bohuš Chňoupek – minister zahraničných vecí ČSSR v 70. a 80. rokoch 20. stor. V roku 2000 na výstave kníh v Bratislave podpisoval dotyčný pán knihu – memoáre. Kúpil som si tiež jednu a požiadal som ho o autogram. Pozrel sa na mňa a povedal „*Nepoznáme sa odniekiaľ?*“. Povedal som vtedy, že nie. Len ja, že ho poznám ako novinára a politika. Škoda, že ma vtedy nenapadlo povedať: „*Som vnuk vášho riaditeľa z gymnázia*“.

– Mária Kišoňová – H u b o v á – sólistka opery Slov. národného divadla

Profesorský zbor mal tiež vysokú úroveň:

- **prof. Jan Eisner** – neskôr univerzitný profesor v Bratislave, zakladateľ modernej slovenskej archeológie. Prvý robil systematický archeologický výskum na hrade Devín /Bratislava/ pred 2. svetovou vojnou.
- **prof. Milan Pišút** – neskôr univerzitný profesor na Filozofickej fakulte UK v Bratislave.
- **Janko Alexy** – maliar, na gymnáziu učil kreslenie. Má veľké zásluhy, že sa započalo s rekonštrukciou bratislavského hradu v 50-tych rokoch.
- **PhDr. Rudo Brtáň** – literárny historik

Na gymnáziu sa vyskytovali aj „esá“ študenti, ako aj profesori. Roku 1968 počas mojej vojenskej prezenčnej služby v Nitre, pochválil sa mi istý spolubojovník, že jeho strýko bol tiež študentom dedeckovho gymnázia, ale „... istého dňa študent /strýko/ zobral triednu knihu a spálil ju. Mal totiž viac neospravedlnených hodín. Keď sa zistilo, že chýba triedna kniha, hľadali páchatel'a. Po dlhšom vyšetrovaní ho našli a dostal exemplárny trest – bol vylúčený zo všetkých gymnázií v Československu. Keďže pochádzal zo starej bratislavskej, tzv. prešburáckej rodiny, ovládal nemčinu. Rodičia ho potom poslali dokončiť školu do Viedne.“

Ale dajme zase trochu väčší priestor spomienkam JUDr. Jiráska. Z nich sa dá vyčítať, že dedeček mal na gymnáziu nie raj, skôr galeje:

„... Naším profesorem fyziky byl pan Lérl. V katedře měl vždy nějakou tu flašku, ze které při hodině upíjel. Zavolal k tabuli žáka, který byl nabířovaný a mlel jako kafemlejek. Při tom jednotvárném zvuku profesor usnul, a když kafemlejek přestal mlít, náhle se probudil a neuvědomiv si, kde je, pronesl: „Nefoukejte mi do těch bublinek.“ Po tomto proslovu znovu usnul. Měli jsme výtečného latináře, profesora Sýkoru. Při jeho kompozicích se pilně opisovalo z taháků, profesor cosi zpozoroval, náhle povstal a ukázav prstem do třídy, hlasitě zvolal: „Dones to sem!“ Zvedla se půlka třídy a s taháky kráčela ke katedře.

Na chemii jsme měli profesora Polívku. Při zkoušení stával u okna, měli jsme za to, že se dívá ven, a netušili jsme, že v obraze skla vidí celou třídu. Stál ke třídě zády, a tak zkoušený žák, v domnění, že není viděn, klidně vytáhl z lavice učebnici a odpovídal na otázku. Když domluvil, profesor se otočil a řekl: „No, výborně to umíte. Zasloužíte si jedničku. Sedněte si a já vám dávám pětku.“ Profesor tělocviku Procházka byl borec, Sokol, národní demokrat

a antisemita, pretože vŕsem ŕákŕm ŕidovskŕho vyznání neřekl jinak než „macesi“. Po roce 1945 vstoupil do komunistické strany a stal se předsedou Místního národního výboru v Kuřimi u Brna. ... Na gymnázium učili také profesor Vindiš a profesorka Dickerová. Vzpomínám si na aféru, když se na stěně školního záchodu objevil posměšný nápis „Dickerová Maryša podržala Vindiša.“ Vyšetřování vedené samotným ředitelem, skončilo neúspěšně.

Ředitel Bedřich Pokorný vyučoval ve vyšších třídách filozofii a logiku. Jeho zvykem bylo, že ke každé přednesené kapitole přidával rok co rok stejnou anekdotu. Protože jsme si knížky kupovali od starších ročníků, vždy jsme předem věděli, kdy pán ředitel dá svoji anekdotu k dobru. Největším srandistou v naší třídě byl Jaromír Vydra, který se později oženil s Holanďankou, měl dvě děti a po roce 1948 uprchl do Anglie, absolvoval hotelovou školu a v Londýně založil akciovou společnost, vlastníci nejluxusnější londýnské restaurace a hotely. Jaromír byl smíšek a posměváček. Když ředitel odřikával učební látku z filozofie a na obzoru již byla nám všem známá anekdota nebo vtip, Jaromír se postavil, začal se otáčet a kroutit jako vrtule kolem osy, nahlas se zasmál a jako by se zmenšoval, zmizel nakonec pod lavicí. Ředitel k němu přistoupil a s vážnou tváří řekl: „Ale, ale, studente, vždyť jsem vám tu anekdotu ještě neřekl!“ Teprve pak se Vydra posadil a ředitel vtip k všeobecnému gaudiu dovyprávěl.“ Takto si zaspomínal JUDr. Jirásek na svých spolužácích a profesorov.

Ako som už predtým spomínal, pamätníci, bývalí študenti, o dedeckovi hovorili, že bol prísny ale spravodlivý. Mamina sesternica Svatava Hejhalová žijúca v Prahe, mi raz pri spoločnom stretnutí povedala, že pozná niekoľkých ľudí, ktorí o dedeckovi povedali, že bol veľmi prísny na svojich bratislavských študentov. Ja som sa jej vtedy spýtal : „A povedali, že bol k nim nespravodlivý?“ Na to mi odpovedala: „Nie!“ Myslím, že tu už žiadny komentár nie je potrebný. Ale dajme priestor aj tým, ktorí majú pocit krivdy.

Slovenský spisovateľ Ivan Horváth /v rokoch 1948-1950 československý vyslanec v Budapešti/, dedečka opisuje /ale nemenuje/ vo svojej knihe „Dom s dvomi amormi“. Spomína, ako sa spolu s ďalšími spolužákmi z gymnázia, zúčastnil akéhosi študentského štrajku. Zrazu prišiel medzi nich riaditeľ školy „... taký typický rakušácky pedagóg ...“ a s krikom ich zahnal do tried, učiť sa. Na túto knihu ma upozornila moja manželka Vierka. Keď som to následne spomínal ujcovi Jarošovi Chorvátovi, môjmu krstnému otcovi, lebo sa považoval za priateľa I.H., tak len mávol rukou a povedal, že „... tí mladí lavičiarci boli vždy na štrajky a iné protestné akcie pripravení“. To bol ich triedny boj s reakciou už od útlej mladosti. Nakoniec sa I. Horváth na začiatku päťdesiatych rokov ocitol vo väzení na hrade Mírov, ale nie v dôsledku boja s buržoáziou alebo s fašistickým režimom. Dostal sa tam vďaka svojim „červeným bratom“!

Nielen študenti sa snažili „dobehnúť“ svojho riaditeľa rozličnými výhovorkami za neúčast' na vyučovaní. Rovnako sa chovali aj niektorí členovia profesorského zboru, aj keď to bolo vo veľmi malej miere. No najviac utkvel v pamäti mojej mame a tete Vlaste, istý pán profesor Bochsneider. Tento pán, keď už vyčerpal všetky tzv. bežné výhovorky, jedného dňa prišiel k dedečkovi do riaditeľne a s kamennou tvárou povedal: „Pane řediteli, omluvte mou včerejší neúčast' na vyučování, měl jsem silné větry“.

Dedečka študenti prezývali „šerif“. Dost' dlhú dobu o tom nevedel. Jedného dňa akýsi študent zaklopal na dvere riaditeľského bytu. Na babičkinu otázku, že čo si želá, sa spýtal: „... prosím, je doma šerif?“. Vzápätí po vyrieknutí tejto otázky, si milý študent uvedomil, čo povedal. Začal prosiť babičku, aby to pánovi riaditeľovi nepovedala, lebo by z toho mohol mať problémy. Babička mu síce hovorila, že sa nič nestalo, ale súčasne nelenila a hneď to zreferovala dedečkovi. Dedeček sa zachoval veľmi korektne. Schuti sa zasmial na tejto prezývke a tým to pre neho bolo skončené.

Počas pôsobenia na bratislavskom gymnáziu, dedeček veľmi často porovnával českých a slovenských študentov z hľadiska vedomostí. Mama spomínala, že hovorieval asi toľko: slovenskí študenti sú rovnako inteligentní ako českí, len im chýba vytrvalosť pri učení. Spomínam si, že počas nášho žilinského pobytu, mama ako učiteľka musela navštevovať rodičov svojich žiakov v okolitých dedinách. Bolo to obyčajne v jeseni, keď vo väčšine prípadov chlapi pomáhali na poliach pri zbere úrody, najmä zemiakov. Mama mala takých žiakov, ktorí síce vo veku 13 rokov končili povinnú školskú dochádzku, ale bolo to často po skončení 7. triedy, keď už ďalej nemuseli navštevovať vyučovanie. Pri návšteve v spomínaných rodinách, mama žiadala rodičov, aby oni sami trvali u svojich detí na dokončení školskej dochádzky. Odpovedali jej vtedy, že počas vojenskej prezenčnej služby budú mať túto možnosť. /Štát v tom čase poriadal doškolovacie kurzy u vojakov a tiež u policajtov. Spomínam si, že mama v Žiline i v Bratislave musela učiť v takýchto kurzoch policajtov – ZNB. Často sa doma sťažovala, že jej tam na hodinách driemu, alebo vyslovene spia./

Najzaujímavejšie boli pre mňa situácie, keď som o dedečkovi počúval rozprávať ľudí, ktorí nemali ani potuchy o tom, že som jeho vnuk. Človek niekedy žasol, aké nezmysly dokázali ľudia povymýšľať a narozprávať len preto, aby sa stali pre príslušného poslucháča zaujímavými:

– roku 1977 som pracoval na stavbe Nákupného strediska na sídlisku Záluhy /dnes je to mestská časť Dúbravka/. V tom čase robotníkom na stavbe vydávala obedy istá stará pani, ktorá veľmi dobre poznala rodinu i samotného vtedajšieho prezidenta G.Husáka. Obidvaja pochádzali zo „starej“ Dúbravky. Jedného dňa počul som ju rozprávať o tom, že G.H. pochádzal z chudobnej dúbavskej rodiny. Aby mohol študovať na gymnáziu, doučoval syna riaditeľa tohto gymnázia matematiku. Peniaze, ktoré si takto mladý Gusto zarobil, mohol použiť na financovanie svojho ďalšieho štúdia. Keď som to počul, začal som sa smiať. Nakoniec som prekvapenej pani povedal: „Ten riaditeľ, bol môj dedeček. Nemal syna, ale dve dcéry. A tieto s matematikou nemali problémy, boli z nej vždy výborné.“

– druhá príhoda je z roku 1993. Pracoval som vtedy v bratislavskej stavebnej firme SEMPO s.r.o. Jeden zo spolunajateľov firmy, povolaním ekonóm, vyrástol spolu so svojimi súrodencami v detskom domove v Holíči. Absolvoval učňovskú školu s maturitou a potom Vysokú školu ekonomickú v Bratislave. A preto podľa neho, bolo socialistické zriadenie to najlepšie, čo mohlo ľud Československa v jeho histórii stretnúť. V krátkosti povedané, nedal dopustiť na 40 rokov vlády Komunistickej strany. Po novembri 1989 sa na Slovensku z týchto presvedčených súdruhov internacionalistov, veľmi rýchlo stali presvedčení nacionalisti, ktorí ťažko a bolestne prežívali 70 rokov „útlaku Slovákov zo strany Čechov“. Istého dňa prišiel v debate na „pretras“ aj tento vzťah. Ja som zastával spoločný štát a podiel Čechov na vzdelávaní Slovákov. On to zase hodnotil opačne.

Zrazu mi povedal: „Viete Milan, ako tí Česi ubližovali Slovákom? Ani len miesto školníka im nechceli dať. Môj starý otec sa o toto miesto zaujímal na gymnáziu v Grösslingovej ulici v Bratislave. A predstavte si, že ten český riaditeľ, radšej prijal Čecha, ako Slováka!“ Ja som mu na to s úsmevom odpovedal: „Ten český riaditeľ bol môj dedeček a som presvedčený, že dôvod neprijatia vášho starého otca bol iný ako ten, že bol Slovákom. Dokonca aj jeho dve dcéry si vzali za mužov Slovákov.“ Moja odpoveď ho viditeľne neuspokojila, ale viac sme sa nedomnovali.

V tom čase vo firme bola zamestnaná aj jeho dcéra. Asi po mesiaci som pri rozhovore s ňou spomenul prípad jej pradedu, ktorý sa chcel stať školníkom. Tá sa k tomuto vyjadrila nasledovne, ale o to so zaujímavejším pokračovaním. A práve v tom bola celá pointa príbehu „zneuznaného školníka slovenského pôvodu“.

„Pradedo, t.j. otcov starý otec, bol problémový človek. Na jar zmizol z domu, nikto o ňom nič nevedel až do jesene, keď sa vrátil domov. Potom pripravil prababke potomka

/zrejme, aby sa nenudila počas jeho neprítomnosti/ a nasledujúcu jar znovu zmizol v ďalekom svete. A takto sa to opakovalo po niekoľko rokov.“

Keď som si potom poskladal mozaiku uvedeného príbehu, dospel som k pravdepodobnému záveru, ktorý je asi nasledovný. Dedeček si zrejme zisťoval určité náležitosti uchádzačov o post školníka. Keďže mu lepšie vyhovoval pán Žufníček /podľa JUDr. Jiráska/, tak ho aj prijal. Každý si z nás spomenie, že dušou školy bol vždy školník. To musela byť osoba, na ktorú sa dalo vždy spoľahnúť! A preto považujem rozhodnutie dedečka za správne. Moja mama v tejto súvislosti spomínala, že za dvadsať rokov dedečkovho pôsobenia na gymnáziu, mali len raz českého školníka. To bol práve tento prípad.

Ako som už vyššie spomínal, na škole sa písala Pamätná kniha. Je v nej niekoľko zaujímavých zápisov o návšteve význačných osobností na pôde gymnázia, o ich besedách so študentmi a nakoniec sú tam ich vlastnoručné podpisy. Uvádžam niektoré z nich aj s príslušným textom:

– Dňa 17.9.1927 na valnom zhromaždení Vlčkovho samovzdelávacieho krúžku bol Ferko Urbánek, slovenský spisovateľ zvolený čestným členom.

Ferko Urbánek, v.r.

– Dňa 29.5.1928 návšteva Prof. Scota Viatora s manželkou

Scotus Viator, v.r. Mary Seton-Vatson, v.r. Dr. Alois Kolísek, v.r.

– Dr. František Běhounek, polárny bádateľ prednášal zdarma žiakom V.–VIII. tr. 9.okt. 1928. Zúčastnil sa Nobileho výpravy na severný pól r. 1928.

– Ján Rob Poničan, slovenský spisovateľ prednášal 1. decembra 1928 na schôdzke Vlčkovho krúžku na tému „Nová kultúra“.

– Ludvík K u b a , 20.12.1928

– V dňoch 11. – 13. okt. 1930 návšteva pána prezidenta Československej republiky T. G. Masaryka v Bratislave. V nedeľu 12. októbra 1930 navštívil popoludní stredoškolský internát v Prayovej ul., pri ktorej príležitosti boli mu predstavení zemskí inšpektori a riaditelia stredných škôl bratislavských. Pamätná kniha bola predostretá pánu prezidentovi k podpisu.

T. G. Masaryk, v.r.

Poznámka:

Na tomto stretnutí bol dedeček jediný účastník spomedzi riaditeľov škôl, ktorý bol poslucháčom T.G.M. na fakulte. Podľa spomienok mojej mamy nenašiel vtedy odvahu prihovoriť sa mu, ako bývalý jeho študent.

JUDr. Rašla mi v súvislosti s touto udalosťou rozprával, že vtedy bol požiadaný T.G.M., aby gymnázium mohlo niesť jeho meno. Prezident dal k tomu súhlas. Na pamiatku týchto dní bola v budove školy odhalená pamätná tabuľa s opisom udalosti.

O tejto udalosti som čítal niekoľko spomienok bývalých študentov gymnázia, ktorí to zaznamenali v akomsi Pamätníku z príležitosti 50. výročia svojej maturity roku 1983. Ale najkrajšie túto udalosť opísal JUDr. Jirásek vo svojej knihe spomienok. Je to tak pekné, že to musím odcitovať. Len autor si pomýlil rok, kedy sa udalosť odohrala. Bolo to v roku 1930 a nie v roku 1928.

„ Do kvinty jsem se mnoho naučil. A nebyl jsem sám. Pak nás však přestaly bavit alotrie a již jsme nesypali kantorům drbací prášek na desku katedry a v biografech jsme z balkonu neroztrušovali prášek, po kterém se kýčalo. K tomuto zlomu v našem chování významně přispěl prožitek jednoho říjnového dne roku 1928, kdy do našeho gymnázia, které sa začalo nazývat gymnáziem Masarykovým, přijel sám pan prezident Masaryk a k nám, studentům shromážděným ve velké kreslírně, měl projev. Řekl nám, abychom se učili, abychom se stali vzdělanými lidmi a abychom užívali nejvyššího daru, který lidem byl dán, t.j. vlastního mozku, a nemyslili mozkiem někoho jiného. Tenkrát byla v budově odhalena bronzová deska s nápisem „Masarykovo reálné gymnázium“ a také Masarykova busta. To vše pak Slováci po vzniku slovenského státu v březnu 1939 odstranili. Jen tak pro zajímavost uvádím, že tenkrát Masaryk ve svém

projevu také řekl: „Není vyloučeno, studenti, že mezi vámi sedí budoucí prezident Československé republiky.“ V lavici kousek za mnou seděl Gustáv Husák.

Masarykova řeč zapůsobila nejen na mne, ale na všechny třídní rošťáky. T.G.Masaryk měl opravdu mimořádná charisma, vzbuzoval autoritu celou svou osobností, zejména svým pronikavým, zvláště zpytujícím pohledem.“

Ďalšie zápisy v Pamätnej knihe boli:

– Armádny generál Josef Šnejdárk, 21.3.1933. Zemský vojenský veliteľ so sídlom v Bratislave /budova Grassalkovičovho paláca, dnes sídlo prezidenta /

– A.C. Nor, spisovateľ 27.2.1933. Prednášal žiakom V. – VIII. tr. „O vzniku literárneho diela a o vlastnej literárnej tvorbe“

– „Dňa 15. septembra 1938 prevzal zatýmny správca Ján Šedý celý ústav z rúk riaditeľa Dr.Bedřicha Pokorného.

Bolo to v dobe najväčšieho napätia válečného, najdôležitejšie úradné spisy boli poslané na referát Ministerstva školstva a národnej osvety“.

J. Šedý, v.r.

dočasný správca

Dr. B. Pokorný, v.r.

riaditeľ

Ďalšie zápisy do roku 1949 sú sporadické a týkajú sa športových úspechov školy. Po roku 1949 v knihe už nie sú žiadne zápisy.

Po nástupe komunistov k moci roku 1948, začala sa v Prahe uskutočňovať akcia – buržoázia musí uvoľniť byty, aby sa v hlavnom meste posilnila robotnícka trieda. Všetko sa robilo podľa osvedčeného sovietskeho modelu – zobrať majetok, vyhodiť z bytu, u mladších aj zo zamestnania a v prípade potreby obviniť z podvratnej činnosti a následne uväzniť.

Bedřichovi Pokornému a jeho manželke hrozilo, že ho z Prahy vyst'ahujú niekde do pohraničia, kde boli v tom čase voľné byty, resp. aj domy po odsunutých Nemcoch. Teta Vlasta, keď videla, čo jej rodičov pravdepodobne neminie, pozvala ich bývať do Žiliny. Jej manžel JUDr. Jaroslav Chorvát bol tam v tom čase riaditeľom tamojších chemických závodov. Na jar roku 1950 sťahuje sa B.P. s manželkou z Prahy. Bývali vo veľmi peknej vile, vo štvrti vtedy na kraji mesta, ktorá sa volala „Malá Praha“. Ešte pred vojnou tam bola postavená skupina rodinných domov pre českých úradníkov, ktorí si takto pripomínali mesto, z ktorého prišli. Na jeseň roku 1952 sme tam prišli bývať aj my Šetinovci, keď nás po uväznení otca v decembri 1951, prinútili v deň maminých štyridsiatych narodenín, vyst'ahovať sa z Bratislavy. Dedeček

tu vyslovene prežíval posledné roky svojho života. Začína mu kornatenie ciev, lekári mu zakazujú fajčiť a neskôr tiež piť pivo. Zrejme sám začal cítiť, že pomaly odíde z tohto sveta. Niekoľkokrát sa stalo, že nám vnúčatám povedal: „Děti, já už tady dlouho s váma nebudu“. V lete roku 1955 utrpel ľahšiu mozgovú porážku, ktorá na ňom ale nenechala stopy. Pomerne rýchlo sa z nej zotavil. V jeseni 1956 Chorvátovci sa sťahujú do Bratislavy a s nimi dedeček s babičkou. Bývajú na ul. 4. apríla, dnes sa táto ulica volá Štetinova ul., zhodou okolností na tej istej ulici a v tom istom dome, býval môj otec ešte pred vojnou. Pomenovanie tej ulice nie je po ňom. Dedeček zomiera 3. apríla 1957, v dôsledku cievnej choroby, ktorá značne pokročila. Údajne mu tmavli nohy, lebo krv mu do nich nemohla prúdiť.

V päťdesiatych rokoch na Slovensku, ktoré bolo značne katolícke, začalo sa podporovať spopolňovanie zosnulých. Napriek tomu, že v Čechách sa tento spôsob pochovávaní robil už pred vojnou, tu sa začal šíriť najmä v rámci ateistickej výchovy obyvateľstva až po roku 1948. Katolícka cirkev v tom čase nesúhlasila so spopolňovaním, lebo podľa nej, v stredoveku upaľovali kacírov a bosorky. Dnes sa to zdá smiešne, lebo v samotnej katolíckej cirkvi od tých čias došlo k zmene pomerov a teda aj v pohľade na tento spôsob pochovávaní. Ale vtedy to bolo celkom inak.

Dedeček zomrel, pripravoval sa pohreb a rodina zrazu zistila /po návšteve na farskom úrade/, že katolícky farár odmieta urobiť cirkevný pohrebný obrad. Práve pre toto vyššie spomínané spopolnenie. /Dedeček s babičkou boli už v tom čase niekoľko rokov členmi Spolku priateľov žehu. Myslím, že do tohto spolku vstúpili ešte v Prahe./ Treba tiež povedať, že dedeček nikdy neholdoval náboženským rituálom. S touto ideológiou sa duševne vysporiadal ešte v mladosti, ako študent. Neviem, či to bolo pod vplyvom prednášok prof. T.G. Masaryka na fakulte, alebo až neskôr. To však nie je podstatné. Z veriacich si nerobil posmešky, ich vieru toleroval. O tom, že by bol chodieval do kostola, neviem. Babička, áno. Len mama hovorievala, že na Štedrý deň dedeček od rána spieval koledy, aj keď trochu falošne.

Pozostalí sa preto rozhodli urobiť namiesto katolíckeho obradu, evanjelický. Ujco Jaroš Chorvát zašiel za svojim švagrom Ivanom Kolesárom, ktorý bol evanjelickým farárom v Bratislave a požiadal ho o túto službu. Aj sa tak stalo. Pohrebný obrad vykonal farár Adamiš. Samotné spopolnenie sa uskutočnilo v Brne, lebo Bratislava mala krematórium až od roku 1971.

Skoro presne rok po dedečkovej smrti, keď sa rodina pomaly duševne vyrovnávala s jeho neprítomnosťou, stala sa udalosť, ktorá je krásnym záverom spomienok na neho. Na jar v roku 1958 si moja mladšia sestra Ľudmila podala prihlášku pre štúdium na Jedenásťročnej strednej

škole /dnes má tento typ školy názov gymnázium/ v Žiline. Samozrejme z kádrových dôvodov ju neprijali. Rodičia sa proti neprijatiu odvolali. Odvolanie mala prerokovať komisia, ktorej členom bol tiež riaditeľ školy, kde vtedy učila moja mama. Bol to vtedy mladý riaditeľ, silný komunista. Je potrebné povedať, že patril k tým komunistom, o ktorých moji rodičia povedali: „Bol to slušný človek!“ A takých bolo vtedy málo! Dotyčný riaditeľ, hoci ho o to mama nepožiadala, pri prerokovávaní odvolania mojej sestry z vlastnej vôle, sa u komisie prihovoril. Požiadal ju, aby odvolanie Ľudmily Šetinovej kladne vybavili. Na druhý deň po zasadnutí komisie, zavolať si mamu do riaditeľne a oznámil, že jej dcéru prijali na školu, ktorú si zvolila. Údajne na komisiu zavážil jeho argument: „Študentka pochádza z pokrokovej rodiny, lebo pred rokom, po smrti, spopolnili starého otca!“ Toto bol veľmi silný argument vo vtedajšej katolíckej Žiline a v rámci boja ateistov proti náboženskému mysleniu. Možno teda povedať, že dedeckova smrť, pomohla jeho vnučke dostať sa do školy a tým sa mohla naplniť druhá časť odkazu Martina Pokorného z Pamätnej knihy školy v Nekmíři „... uč se moudrým býti“. Možno je to osud, možno náhoda, že ona v tom odkaze pokračuje v Nemecku, v Štuttgarte, ako gymnaziálna profesorka.